

SEAN-ADVIES, nr. 38 op de Discussienota Herijking Toekomstperspectief SNN

- ongevraagd advies
- behandeld in de vergadering van 4 juni 1999
- uitgebracht op 14 juni 1999 aan het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

Op grond van oude afspraken rond het SNN-evaluatierapport van 1994 en recente ontwikkelingen, die tot "Kompas voor de Toekomst" hebben geleid is besloten de noordelijke samenwerking aan een nieuwe herbezinning te onderwerpen.

De begin 1999 gepresenteerde Discussienota Herijking Toekomstperspectief SNN laat zien dat de noordelijke samenwerking in het kader van (de ontwikkeling van) het Kompasbeleid is gegroeid. Maar ook dat nog vele taken te wachten staan (verankering daarvan in het rijksbeleid, programmatische uitwerking en uitvoering van afspraken). De nota ziet dit als een uitdaging die alleen kan worden waargemaakt "wanneer we gezamenlijk blijven optrekken. De hechte samenwerking uit het recente verleden heeft immers zijn vruchten afgeworpen."

De nota gaat zeker niet uit van ongewijzigde voortzetting van de samenwerking. Na eerst de verbeteringen in de doelmatigheid en de ontwikkelingen in de samenwerking sinds 1994 te hebben geschetst komt zij tot de formulering van een aantal voorstellen voor de toekomstige organisatiestructuur (waaronder rol en taken Dagelijks Bestuur (DB), Bestuurscommissies en alternatieven voor een optimale democratische legitimering van de samenwerking). Deze voorstellen beogen "een intensivering van de noordelijke samenwerking op het terrein van het ruimtelijk-economisch terrien" (pag. 5). Ons beperkende tot de hoofdzaken kan het volgende worden aangegeven.

1. Aandacht voor SEAN.

In de paragraaf 3 "Ontwikkelingen vanaf 1994" en overigens ook in het vervolg blijft de SEAN onvermeld. Dit is om tweeërlei redenen opvallend. Ten eerste heeft de SEAN in de afgelopen jaren een niet onbelangrijk aandeel gehad in de totstandkoming van de Commissie-Langman en de noordelijke visievorming die uitmondde in Kompas en daarbij het SNN-beleid veel steun heeft gegeven. Zo hebben SNN en SEAN reeds in 1995 een gezamenlijk voorstel aan het Kabinet gedaan om de rol van het Noorden samen met het Kabinet te onderzoeken en in beleid vorm te geven. Ten tweede is de SEAN conform de door Provinciale Staten vastgestelde structuur van het SNN een orgaan van het Samenwerkingsverband. Verwacht had daarom mogen worden dat de herijkingsnotitie aandacht aan het functioneren van het SNN-orgaan SEAN zou hebben besteed.

Voorgesteld wordt de SEAN alsnog in de nota een plaats te geven (met name in paragraaf 3.1. en bijv. in een nieuwe paragraaf 4.6.).

2. Toespitsing samenwerking op het ruimtelijk-economische beleid.

De resultaten van het politiek beraad 1998 maken volgens SNN een intensivering van de noordelijke samenwerking op het terrein van het ruimtelijk-economisch beleid noodzakelijk. "De uitvoering van de gemaakte afspraken - waarbij de programmatische aanpak centraal staat - zal in de toekomstige SNN-organisatie verankerd moeten worden." (pag. 5). Dit is ons inziens de kern van het stuk, die de SEAN onderschrijft.

Voorheen de sociaal-economische en thans de ruimtelijk-economische beleidsontwikkeling vormen als het ware de grond, het bindmiddel en de aandrijfjas van de noordelijke samenwerking. (Daaronder begrepen het voorwaardenscheppend beleid in de vorm van investeringen in de fysieke en kennisinfrastructuur).

De toekomstige structuur zal daarop moeten worden toegesneden. Daarvoor is het niet nodig, (en niet haalbaar) te streven naar een vierde bestuurslaag (primaat blijft bij Provinciale Staten).

3. Jaarplan en versterking positie Dagelijks Bestuur.

- * Van belang is het SNN-voorstel tot jaarlijkse vaststelling van het SNN-jaarplan in een gezamenlijke vergadering van de drie Provinciale Staten (als mandaat waarbinnen de SNN-organen werken).
- * In de nieuwe structuur zal het dagelijks bestuur SNN de spil, het strategisch platform van de samenwerking zijn, terwijl de IPSC, binnen het verkregen mandaat verantwoordelijk is voor de democratische legitimatie en controle van het DB en de Bestuurscommissies (die de status krijgen van adviescommissies van het DB). Daartoe zullen rol en positie van het DB worden versterkt (onder meer noordelijk aanspreekpunt en overlegpartner voor het rijk en coördinerende, regisserende en bewakende rol voor de voorbereiding en uitvoering van de programma's (regiefunctie).

Tenslotte mag volgens de nota van het DB worden verwacht dat het initiatieven ontwikkelt, blokkades opheft en een integrerende aanpak en werkwijze hanteert, waardoor de samenhangen in het beleid en integrale afweging tot hun recht komen. (Basis is de integrale REONN-visie).

Overige voorstellen.

1. Gezien de hoofdfuncties van het DB (aanspreekpunt van het rijk/rijksdiensten en Brussel over de uitvoering van het Kompasbeleid, coördinatie en regie bij de drie Kompasprogramma's, integratie noordelijk beleid) is er veel voor te zeggen om bij de keuze van de toekomstige Bestuurscommissiestructuur zoveel mogelijk aan te sluiten bij het Kompasprogramma en dus het aantal commissies (thans 4) -ook ter bevordering van meer samenhang en integratie- te beperken. Gedacht zou kunnen worden aan commissies voor resp.:

- * versterking ruimtelijk-economische structuur, d.w.z. het terrein van de SNN- programma's ontwikkeling economische kernzones en de marktsector
- * ontwikkeling stedelijke centra
- * ontwikkeling van het landelijk gebied.

De gedeputeerde die binnen de provincie het Kompasbeleid coördineert zou dan tevens voorzitter moeten zijn van een commissie.

Het is duidelijk dat de adviesfunctie van de SEAN richting DB, commissies en IPSC vooral betrekking heeft op het eerste terrein (ruimtelijk-economische structuur). Om deze reden en uit een oogpunt van betere herkenbaarheid van de raad zou overwogen kunnen worden de naam SEAN te wijzigen in Sociaal (en Ruimtelijk)-Economische Raad Noord (SER-Noord).

2. Het is van belang dat de SEAN - als één van de organen van SNN - in de toekomst een nadrukkelijker plaats krijgt in de SNN-beleidsontwikkeling. Daartoe zou de gemeenschappelijke regeling-SNN moeten worden aangevuld in die zin dat:
 - * het SNN-beleidsprogramma voor 4 jaar en de jaarlijkse SNN-uitvoeringsprogramma's door Provinciale Staten (in een gezamenlijke vergadering) worden vastgesteld, gehoord de SEAN.
 - * in die concreet benoemde zaken waarin aan de IPSC een instemmingsrecht wordt toegekend (pag. 9) tevens expliciet door de Staten wordt aangegeven of de SEAN in die gevallen wel of niet om advies wordt gevraagd.
 - * de SEAN zoveel mogelijk adviseert in de voorbereidingsfase van het beleid (bijv. aan de hand van uitgangspunten/alternatieven) en dus niet aan het eind van het besluitvormingstraject. (Zie opmerkingen op pag. 2 onder punt 2 over de IPSC).

- * in het kader van een goed op elkaar afgestemde vergaderplanning van de onderscheiden SNN-organen duidelijke termijnen worden aangegeven waarbinnen de SEAN-adviesring plaatsvindt.
3. De aanstelling bij het DB van een coördinator (manager) van het DB ten behoeve van de uitvoering van Kompas is een winstpunt. Conform de taken van het DB zal deze functionaris met name een coördinerende, regisserende en bewakende rol moeten spelen bij de voorbereiding en uitvoering van programma's en meer in het algemeen bij de voorbereiding en uitvoering van afspraken uit bestuurlijk (voortgangs-)overleg met het Kabinet.
 4. De toekomstige samenstelling van het DB en IPSC die (meer) in overeenstemming is met de politieke verhoudingen in de drie Staten zal de samenwerking zeker versterken. Voor wat de gepresenteerde alternatieven voor de IPSC-samenstelling betreft gaat een duidelijke voorkeur uit naar alternatief 5 (IPSC met instemmingsrecht en met gekozen Statenleden namens de drie provincies) (eventueel 6). Van een IPSC van deze samenstelling en met deze bevoegdheden is een grotere sturing in het verdere groeiproces van de noordelijke samenwerking te verwachten, ook op niet ruimtelijk-economische terreinen.

Assen, 4 juni 1999